

Բ Ի Ի Ր Ա Կ Ն

Զ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

Ի Գ . ՏԱՐԻ

16

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

1906

ԹԻԻ 34

Չանկրիի Տօնավաճառը

(Բ Ա Ն Ա Յ Ի Ր)

ՆԱՄԱԿ ՄԵՐ ՄԱՍՆԱԴՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ

×

Ինչպէս յայտնի է, Չանկրիի կամ Եափրաքլըն տօնավաճառը սկսու Սեպտեմբեր 13 Դէ. օր:

Բիւրակն, իրրե առեար. շաբաթաթերթ, ի հարկէ կը հետաքրքրուի այս կարեւոր տօնավաճառին մանրամասնութիւններով, զորս կը փափաքի հաղորդել իր ընթերցողներուն:

Ուտի, ամիս մը առաջ, Թօքտի մեր յարգելի թղթակցէն խնդրած էինք Չանկրի երթալով տօնավաճառին նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւն հաղորդել մեզ հետեւեալ հարցարանին համեմատ. —

1. — Գտնութիւնի վիճակին ո՞ր փոփոխութիւններ կ'ընդհանրէ վիճակներուն ո՞ր քաղաքներէն ո՞րչափ վաճառականներ եկան Չանկրի տօնավաճառը և ի՞նչ տպաւորութիւններ բերին:

2. — Խանութներուն վարձքերը այս տարի ի՞նչպէս են:

3. — Արջատի Բազարը այս տարի զորք եղա՞ւ և ո՞րչափ:

4. — Մանիֆաթուրայի քաղաքին մէջ ի՞նչ ծախուեցաւ:

5. — Թուրքիոյ արտադրութիւններէն եաղմա, կտաւ, ալաճա եւն. ծախուեցա՞ն, և եթէ ո՛չ, ինչո՞ւ չծախուեցան :

6. — Բանայիր եկողներէն որո՞նք կրցան իրենց ամբողջ վաճառքը ծախել և որո՞նք վաճառք աւելցնելով ստիպուեցան թօսիա երթալ :

Նոյն հարցումները՝ թօսիայի քանայիրին համար :

7. — Թօսիայի գօտիները ծախուեցա՞ն : Այս գօտիները ինչո՞ւ առաջուան չափ յարգ ու արժէք չունին :

8. — Ինչո՞ւ Չանկրիի և Թօսիայի քանայիրներուն մէջ սահմանափակ առուստուրներ կ'ըլլան հիմա, մինչ առաջ աւելի ընդարձակ գործառնութիւններ կ'ըլլային :

Թօքատի մեր յարգելի թղթակիցը իր առաջին նամակը ղրկած է մեզ, ուր հակիրճ տեսութիւն մը ընելէ ետք Չանկրիի տօնավաճառին վրայ՝ առուստուրի զարգացման տեսակէտով, տօնավաճառ երթալու պատրաստութեանց վրայ կը խօսի որոնք Սեպտ. Յին աւարտած էին արդէն, և կը խոստանայ երկրորդ նամակով մը աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ հաղորդել մեզ Չանկրի եկած վաճառականներուն և անոնց գործառնութիւններուն վրայ : Մեր թղթակիցը, ի մէջ այլոց, կը յայտնէ որ Մայիս 15ին տեղի ունեցած Զերմուկի տօնավաճառը, — որուն վիճակէն կը դատուի ընդհանրապէս այդ թուականէն ետք տեղի ունեցած տօնավաճառներուն ընթացքը, — այս ստաբի յաջող եղած է և այս պատճառաւ շատ վաճառականներ մտադիր են մեծաքանակ ապրանքներով մասնակցիլ Չանկրիի տօնավաճառին :

Այս առաջին նամակը պիտի հրատարակենք Բիւրակնի յաջորդ թիւով :

Վաճառականութեան

Պահանջները

(Նամակ 3. ԷՃ. Սէլիեանէ)

×

Կ. Պոլիս, 7/20 Սեպտ. 1906

... Խմբագրապետ,

Նախորդ շաբթուան Բիւրակնի հետ նամակ մը ուղղեր էիք հասցէիս 31 Օգոստ. ամսաթիւ, ձեր շաբթաթերթին աշխատակցելու խնդրանքը: Ձձեզ անպատասխանի չձգելու համար է որ կը դրեմ ներկայս, որ մեր գտնուած ասպարէզին մասին ընդհանուր տեսութիւն մ'ըլլալէ աւելի՝ նկատառում մըն է այն աշխատութեան զոր կը կատարէք ձեր գրչով:

Սոյն գրութիւնը կը խնդրեմ որ առաջինն ու վերջինը համարէք և դիմէք աւելի կարող, հմուտ և ասպարէզին մէջ փորձագէտ անձնաւորութեանց, անոնց վաղեմի փորձառութենէն օգտակար էջեր քաղելու ձեր թերթին համար:

Խոստովանինք ամէն բանէ առաջ թէ յանուն դրամանութեան հրատարակուող հանդէսներու այս առատութեան մէջ՝ զուտ առևտրական թերթի մը պէտքը ա՛յնքան զգալի էր մեր համայնքին համար որ, երբ Բիւրակնի խմբագրութիւնը ստանձնեցիք և զայն Վաճառականութեան օսկանն ըրիք՝ ճշմարիտ դնահատութեան մը արժանի եղաք ամէն կերպով: Ինչպէս յայտնի է, բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ ասպրուտ ճարելու և հարստութիւն աւելցնելու ծառայող արուեստներէն մինչև իսկ ամենափոքրիկ ճիւղերու համար զատ զատ հարիւրաւոր լրագիրներ կը հրատարակուին* մինչդեռ վաճառականութիւնը, — որ մեր մէջ մեծամասնութեան զբաղումն է և մեր գոյութեան գլխաւոր պահպանումը, — չունէր իրեն յատուկ թերթ մը: Այդ պակասը

(*) Գաղափար մը կազմելու համար թէ այդ մասնագիտական թերթերը ի՞նչ համեմատութեան հասած են յեւրոպայ, կը քաւէ միայն յիշել թէ միմիայն սեղանաւորական եւ սակարանական գործերու յատուկ 186 թերթ հրապարակ կ'ելլէ Բարիզի մէջ, որոնցմէ 5ը ամենօրեայ են, իսկ մնացեալները՝ շաբաթական:

լրացուցին ահա քանի մը տարի առաջ ձեր սկսած Առաջ-
նորդ Վաճառականացը մասամբ, և ներկայիս մէջ Բիւրակն
շաբաթաթերթներէիւ որ կը խոստանայ իր նախորդին կատար-
եալը դառնալ, որչափ կ'երեւի լոյս տեսած իր 30 այսչափ
թիւերէն, Ձեր ձեռնարկը արժանի է արդարեւ շնորհաւո-
րութեան և ամէն գովեստի :

* * *

Անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է որ մարդկային բարո-
ւորութեան նպատառը ստարք Հարստութիւնը կը կազմէ: Այդ
Հարստութիւնը ձեռք բերելու միջոցներն են գլխաւորա-
բար երկրագործութիւն, ճարտարարուեստ, հանքագործու-
թիւն ևլն. իրենց առաջնորդ ունենալով վաճառականու-
թիւնը, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ շահագործում մը՝ բնու-
թեանէն ու նախանիւթէն արտադրուած ապրանց վրայ,
շնորհիւ արտածութեան ու ներածութեան :

Խնդիր է սակայն գիտնալ թէ ո՞րքան հմուտութիւն և
անձնական փորձառութիւն իւրացուցած են ամէն անոնք՝
որոնք առեւտրական առպարէզը կ'ընդգրկեն, իրենց դրամա-
գլուխը բազմապատկելու հաստատ մտադրութեամբ: Ա-
ռանց անտեսադիտութեան և առեւտրական վանազան պա-
հանջներու ծանօթութեան՝ սկսուած վաճառականութիւնը
փճացումն է դրամագլուխին և անհատին անվրէպ կործա-
նումը միանգամայն, վատնդի անխուսափելի կերպով փլչե-
լու ենթակայ է այն շէնքն որ հիմ չունի և կամ պարզապէս
կառուցուած է՝ առանց ճարտարապետի մը հսկողութեան:
Ձի բաւեր միայն դրամագլուխ՝ գործի մը ձեռնարկութեան
համար, պէտք է զայն գործածել, մատակարարել գիտնալ
և փնտռել նոր նոր աղբիւրներ՝ շահու, վաճառում մը կամ
գնում մը չըլած՝ շահէն առաջ մանաւանդ նախատեսել վը-
նասը, որ գուցէ պիտի աւթուէր անխորհուրդ քայլով մը
վերջապէս անձը պատրաստել թուր այն մրցումներուն, որ
գործունէութեան մը ընթացքին իբր արդեւը պիտի յա-
րուցուն իր գիմաց և գիտնալ խելացի՝ կերպով դիմադրա-
ւել անոնց, որովհետեւ մրցումը եռանդն է վաճառականու-
թեան, և մրցման ոգին՝ առաջին պայմանն է առեւտր. յա-
ռաղիմութեան :

Կը տեսնուի թէ կարծուածին չափ զիւրին զբաղում մը չէ վաճառականութիւնը: Խելք, դատողութիւն, շրջահայեացք ընթացք, զէն ու շահի կանխատեսութիւն, հետապնդում՝ օգտաւէտ առիթներու, պարագայից բերմամբ՝ խոհեմութիւն կամ յանդգնութիւն. այս բոլորը թանկագին պայմաններ են, որոնց պէտք է ընտելացած ու տիրացած ըլլայ՝ անհատ մը, իր դրամագլուխէն անմիջապէս յետոյ:

Գործի մէջ ձախորդութեան հանդիպողներէ ոմանք սովոր են բախտին կամ պատահարին վերագրել ամէն դժբախտութիւն: Փճացումը ճակատագիրն է այս կերպ խորհողներուն, որովհետեւ իրենք կարող չեն գիտնալ թէ էապէս զուրկ էին հմտութենէ, ձեռնհասութենէ, անտեսադիտութենէ և փորձառութենէ, ապրելով առևտուր աշխարհին մէջ՝ առանց իրենց շուրջը նայելու և իրենք զիրենք առանց *au courant* ընելու այն գործունէութեան հետ, որ օր օրին կը կատարուէր աշխոյժ մրցակցութեամբ մը: Միւս կողմէ, ձախող ելքերու կամ վնասուց՝ ենթակայ են յաճախ նաեւ անոնք որ իրենց տարիներէ ի վեր շարունակած ճիւղէն բոլորովին տարբեր ճիւղի մը կը ձեռնարկեն, աւելի փայլուն շահեր սկսնակելով անկէ: Պատահական յաջողութիւնները չեն կարող երբեք իբր օրէնք ծառայել:

Առևտրական մեր աշխարհին մէջ ահա դեր մը կատարելու կոչուած է ձեր թերթը, իր բովանդակութեանը օգտակար պէսպիսութեամբ, ամէն շաբթու հրատարակելով ուսումնասիրութիւններ՝ ճարտարարուեստի զանազան ճիւղերու վրայ, հաշուական գիւրութիւններ, արժեթուղթի և ապրանց գիներու սակացոյցք, գաղթաբերք, քրոնիկ ևլն. ևլն, որոնցմէ իւրաքանչիւրն իր առանձին կարեւորութիւնն ունի:

Կը յուսամ որ հանրային օգտին ծառայող ձեր թերթը պիտի ջանաք օր ըստ օրէ ճշխայնել՝ այլևայլ պիտանի նորութիւններ փորձելով անոր մէջ և յուզելով միշտ անտեսական հարցեր: Ու երբ ձեր յարատեսութեամբ յաջողիք կատարելագործել ձեռնարկնիդ, այն ատեն ազահով ելիք թէ գնահատումը ընդհանուր պիտի ըլլայ և ամէն դատակարգի վաճառական պիտի չուշանայ նիւթապէս և բարոյապէս աջակցիլ ձեզ, որովհետեւ յարատեւ աշխատութեամբ

դժուարութեանց յաղթելով յաջողիլը գերագոյն երջանկութիւն մըն է և մարդկութեան բնական իտէալը:

Այդ յարատեւութիւնը մաղթելով ձեզի՛վը մնամ յարդանօք

Ձերդ

Յ. Սէլիենն

Յ. Գ. Ընդ գրոյս սիրտի ստանաք նաև հատոր մը որ կարելոր ու լուրջ երկատիրութիւն մըն է անտեսագէտէ մը հեղինակուած: Եթէ Բիւրակնի մէջ փորձէք թերթօնի ձեւով երբեմն էջեր հրամցնել անկէ ձեր ընթերցողներուն, կը յուսամ թէ իր օգտակարութիւնը կ'ունենայ, այնպէս մը որ այդ էջերը վերջէն հաւաքելով, ամէն ընթերցող կարենայ անտեսագիրութեան նոր գիրք մը կազմել անձին համար:

Նոյն

Ի՞նչ է «ՍԹԻԼԱՆՑ»ը

×

Լսած կամ կարդացած ենք շատ անգամներ որ Ղալաթիոյ սակարանին մէջ Օսմ. Միացեալին մէկ օրուան Սթիլանցը 1¹/₂ ոսկի և ութ օրուանը 4 ոսկի է: Ի՞նչ կը նշանակէ այս, կամ ի՞նչ պէտք է հասկնանք Սթիլանց ըսելով: Ահաւասիկ բացատրութիւնը. —

Գիտենք որ սակարաններու մէջ պայմանաժամով կամ ապուիկ (ալիվուէ) գործառնութիւններ կ'ըլլան և երկու տեսակ են: Ա. վերջնական սակարկութեամբ (marché ferme), Բ. պայմանաւոր սակարկութեամբ (marché à prime): Առաջին պայմանին մէջ ծախող թէ գնող հաւասարապէս պարտաւոր են հաշուեյարդարութեան օրը վաճառք կամ արժեթուղթ յանձնել ու փոխարժէքը վճարել և ոտանալ, Իսկ պայմանաւոր կամ քոնիւով սակարկութեան մէջ, պայմանաժամուն, գնողը ազատ է կա՛մ փոխարժէք դրամը վճարել ու ստանալ արժեթուղթերը կամ վաճառքը և կա՛ր հրապարակին

գիններն իրեն աննպաստ տեսնելով սակարկութիւնը չեղեա-
նկատել: Գործառնութեան այս եղանակը ծախողին համար
վնասակար ըլլալուն, անոր ի փոխարինութիւն օրուան վերջ-
նական (ferme) գինէն բան մը տուելի կը վճարուի, զոր քոխմ
կ'անդանեն: Պայմանաւոր սակարկութիւնը գնողի մը հա-
մար մեծամեծ օգուտներ կ'ընծայէ: Թէև վերջնական գինէն
փոքր ինչ աւելի պիտի վճարէ գնողը, բայց ատով ալ իր
գլխովը կ'ապահովէ գիններու ելեւէջներէ յառաջ եկած ահա-
գին վնասներէն:

Սքիլանց կրկին քոխմ կը նշանակէ, ու սակարանին մէջ
վերջնական (ferme) ու պայմանաւոր (à prime) երկու տար-
բեր գործողութիւններու բազադրութիւնն է: Այս գործառ-
նութեան մէջ, գնողը պայմանաւոր է որոշեալ պայմանաժա-
մուն ծախողին յայտարարել որ սակարկած արժեթուղթը
սահման դրուած գիններուն մէջ կը գնէ կամ կը ծախէ:
Սթիլանցի գործողութիւնը գնողին համար իրեն վերջնա-
կան (ferme) ծախուած իրի մը կրկին բռնով գնում մ'է, իսկ
ծախողին համար կրկին բռնով գնուած նիւթի մը վերջնա-
կան սակարկութեամբ վաճառումն է: Օրինակով մը բացատ-
րենք. — Ենթադրենք որ Բարիզի սաւարանին մէջ Ֆրան-
սական Ռանդին ալիվոճ վերջնական գինը 101.80 Ֆր.
իսկ 50 սանդիմով բռնմին գինը 102.60 Ֆր. նշանակուած
ըլլայ, և մենք ալ ուզենք 2000 Ռանդ գնել քոխմով 102.60
Ֆր.էն, միևնոյն պահուն ալ՝ անոր կէսը վերջնական գի-
նով 101.80 Ֆր. էն ալիվոճ ծախենք ուրիշի մը: Այս պա-
րագային մեր ձեռքը պիտի մնայ 1000 Ռանդ և խրաքան-
չիւրը՝ պիտի արժէ մեզի 103.40 Ֆր.: Նաև եթէ մեր ծա-
խած Ռանդերուն վերջնական գինը՝ 101.80էն զեղչենք մէկ
Ֆրանք (մեր կրկին քանակութեամբ գնած Ռանդերուն հա-
մար վճարելի 50ական սանդիմ բռնմը), այն ատեն մենք
100.80 Ֆր.ի միայն ծախած պիտի ըլլանք Ռանդերը, որով
այս գործողութեամբ մենք 1000 Ռանդ 103.40էն գնած և
100.80 Ֆր.էն ծախած կ'ըլլանք: Այս գործառնութիւնը
Սքիլանցի եղանակաւ կ'ընենք և փոխանակ բռնով 2000
Ռանդ գնելու և կէսը վերջնական գինով ալիվոճ ծախելու,
ուրիշ կը վնասենք 2.80 Ֆր., միայն 1000 Ռանդ կը գնենք,
ծախողին կրկին քոխմ մը կուտանք և խաւունք կ'ունե-

նանք ու միւսնոյն ատեն պարտաւոր կ'ըլլանք մինչեւ որոշեալ օրը յայտարարելու որ այդ Ռանդերը — վերոնշանակեալ սահմանին ու պայմանին մէջ — 100.80 Փր. էն կը ծախենք և կամ 103.40 Փր. էն կը գնենք, օրուան գիներուն համեմատ, ո՛րը որ մեզի նպաստաւոր ըլլայ:

Սակարանի մէջ աշխուհ գնողի մը համար Սթիւանցին ընծայած օգուտները երկու են: Առաջին. — Սթիւանցով գնող մը կը նպաստաւորուի գիներու մեծ փոփոխութիւններէ, թէ՛ անկումի և թէ՛ բարձրացումի պահուն: Եթէ Ռանթին գինը իյնայ, կը ծախէ 1000 Ռանթը, և ո՛րչափ 100 Փր. 80 էն պակաս ըլլայ, ա՛յնքան աւելի շատ կը շահի: Նոյնպէս եթէ Ռանթին գինը բարձրանայ, անիկա կը գնէ 1000 Ռանթը և նմանապէս անոր գինը ո՛րքան աւելի բարձր ըլլայ, ա՛յնքան աւելի մեծ կ'ըլլայ իր շահը: Սթիւանցին երկրորդ առաւելութիւնը սա է որ անով գնողի մը վնասը սահմանափակ կ'ըլլայ և իր պայմանին երկու եղբւրուն տարբերութեան կէսէն չանցնիր, ինչպէս որ մեր վերի ցոյց տուած գիներուն մէջ 103.40 — 108.80 ի տարբերութեան 2 Փր. 60 սնդ.ին կէսէն աւելի չի կրնար ըլլալ սթիւանցով գնողին վնասը: Իսկ Սթիւանցով ծախողին համար բոլորովին կը տարբերի խնդիրը, Գիներու մեծ փոփոխութիւններ, մեծ անկում մը կամ մեծ բարձրացում մը վնասակար կ'ըլլան, որովհետեւ ի՛նչ որ ալ ըլլայ օրուան գինը, անիկա պարտաւոր է 103.40 Փր. ի ծախել և 100.80 Փր. ի առնել, որով գիներու փոփոխութիւնը այս պայմաններուն մէջ ի նպաստ գնողին կ'ըլլայ: Իսկ Ռանդին գիներուն 103.40ի և 100.80 ի մէջ եղած փոփոխութեանց առթիւ միայն կը շահի սթիւանցով ծախողը և այն ալ գնողին ըրած վնասին համեմատութեամբ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՍՆԱՆԿԻՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ

ԿԱՄ ԷՆՎԱՆԴԵՌԸ

×

89. — Հասկցնելու համար թէ այս տեսակ էնվանդէն մը ինչպէս կը պատրաստուի, կը բաւէ նմոյշ մը տալ. —

Տիւր աշսինչի [անուն, մականուն, բնակավայր]

Հաշուեկշիռը

Գ Ո Յ Ք

Պատրաստ դրամ	400
Գանձելի տուն	4000
Ձանաղան պարտականք	5600
Ընդհ. Ապրանք	6000
Կարասի	1400
Բաժնեթուղթ	2000
Անշարժ ստացուածք, տուն մը	11000
	<u>30,400</u>

Պ Ա Ր Տ Ք

Ձանաղան պահանջատեարք, գրաւով	18000
» » վճարելի տոմսակով	13300
» » տոմսակով	19000
	<u>50300</u>

Անփոփում

Պարտքին գումարը	50300
Գոյքին գումարը	30400
	<u>19900</u>

Բաց

Այս բացը առաջ քերող պահանջներ

Երեք անանկութեանց մէջ կորսուած	15300
Գրաւով եղած պարտքերու տոկոս	3200
Մուրհակները վեղչելու համար	3000
Տան ծախք	12000
Ծախք և կորուստ	33500
Ծախսուած ապրանքներուն շահը	15600
	<u>19900</u>

Ստորագրութիւն սնանկին

Էնվանդէռին ֆոնդօլը

Եւ անոր կարեւորութիւնը

×

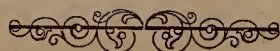
90. — Վաճառականներու մեծագոյն մասին կարծիքով էնվանդէռը գործառնութեանց արդիւնքին անվրէպ ապացոյցը կը հայթայթէ՝ Անիկա փորձաքար մ'է, որ վաճառականին արդի վիճակը, շահը կամ վնասը կը ցուցնէ յայտնապէս։ Արդարեւ այնպէս պէտք էր ըլլալ, և արդէն էնվանդէռը ուրիշ նպատակ չունի։ Բայց միթէ այդ էնվանդէռը չի՞ կրնար սխալներ պարունակել և հետեւապէս սըխալ արդիւնքներ ցոյց տալ։ Խնչպէս հասկնալու է որ էնվանդէռին արդիւնքը ճիշտ է, եթէ սխալմամբ շահը աւելի ցոյց տրուած ըլլայ, մինչդեռ վնաս եղած է, կամ վնաս ցոյց տրուած ըլլայ, երբ ստուգիւ շահ եղած է, այս երկու պարագան տալ վնասակար է վաճառականին համար։ Կարծեքով որ շահ ըրած է, վաճառականը ի հարկէ ամէն ջանք պիտի ընէ նոյն ճամբուն մէջ յարատեւելու, մինչեւ որ վերջապէս տխուր իրողութիւնը հասկնայ և փոխանակ հարստութեան, զոր կը յուսար ձեռք բերել, սնանկութեան առաջնորդուի ծախող սխալի մը արդիւնքով։ Եթէ այդ վաճառականը ընկեր ունի, հետեւանքը աւելի ծախող կ'ըլլայ, Խնչ երաշխաւորութիւն կայ հաշուակալին սխալներուն համար, որոնք կրնան ահամայ ըլլալ, եթէ անիկա անփորձ է, կամ դիտմամբ ըլլալ եթէ անիկա իր բաղբօնը խաբել կ'ուզէ։ Արդարեւ եթէ էնվանդէրը առեւտրական գործառնութեանց արդիւնքին միակ ապացոյցն է, և սակայն սըխալներ կը պարունակէ առանց յայտնի ըլլալու, ո՞վ կրնայ արդիւնք անպարկեշտ հաշուակալը որ չիտքէ հաշուակալութենէ չհատկացող կամ իր պարկեշտութեանը վրայ մեծ հաւատք ունեցող իր բաղբօնները։ Ո՞վ պիտի արդիւնք ընկեր մը կա՞մ ընկերներ, որոնք հաշուակալին հետ միանալով կըրնան խաբել երրորդ ընկեր մը։ Ինչպէս կը տեսնուի, հետեւանքները կրնան աւելի ծանր ըլլալ այս խաբէութեան զոհ եղողին համար։ Դժբախտաբար այս ենթադրութիւնները անտեղի չեն, և կարելի է ըսել որ չկայ հաշիւ մը ուր սը

խալ գործելը աւելի դիւրին ըլլայ քան էնվանդէռին մէջ։ Անոնք որ յաճախ առիթ կ'ունենան հաշիւներու սխալները շտկել, կրնան նոյն իսկ աւելցնել որ կեղծուած էնվանդէռ մը կը ծառայէ պահել կամ նուիրագործել ուրիշ հաշիւներու մէջ եղած սխալները։ Հետեւապէս, ո՛րքան կարեւոր է այն գործողութիւնը, որով պիտի ճշտուին, հակադէպութիւն կամ ուղղութիւն էնվանդէռով ցոյց տրուած հաշիւները։ Ահա այս գործողութիւնն է որ կը կոչուի *էնվանդէռին* *ֆոնդօրը*, զոր մանրամասնօրէն պիտի ծանօթացնենք այս էջերուն մէջ։ Շատ վաճառականներ մինչեւ հիմա խորհած չեն այս գործողութեան վրայ և կոյր հաւատքով մը ընդունած են միշտ էնվանդէռին ցոյց տուած արդիւնքը։ Հետեւապէս անոնց համար բոլորովին նոր գործողութիւն մը պիտի ըլլայ էնվանդէռին քօնդրօլը զոր անշուշտ զանց պիտի չընեն այսուհետեւ եթէ կ'ուզեն ամէն տեսակ յուսախաբութենէ զերծ ըլլալ իրենց առևտրական գործառնութիւններուն և հաշիւներուն մէջ։ Այս քօնդրօլը կատարելու գործնական եղանակը ցոյց տալէ առաջ, պիտի բաւականանանք ըսել որ էնվանդէռին պատրաստութեան համար գործածուած թուանշաններէն տարբեր թիւերով կարելի է նոյն արդիւնքը ստանալ, և եթէ երկու գումարները իրարու հաւասար չգան, անմիջապէս յայտնի պիտի ըլլայ որ էնվանդէռին մէջ սխալ կայ և ոչ թէ քօնդրօլին մէջ։ Այս վերջին կէտը բաւական է հասկնալու համար թէ ո՛րքան կարեւոր է այս գործողութիւնը, և ո՛րքան անխոհմտութիւն է անոր զանցառումը, մանաւանդ որ խնդիրը տալը տող գիրի և հինգ վայրկենի աշխատութեան մը վրայ է։

Ուրեմն յաջորդով

ԷՆՎԱՆԴԷՐԻՆ

ՔՕՆԴՐՕԼԸ

Դատական Քրոնիկ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Բ. ԴԱՏԱՐԱՆ

11 ՍՍՊՏՆՄԱՐԵՐ

Գառնիկ էֆ. Սեպուհեան Մադսուտ էֆ. Թօրգաբուր-
եանէ ունեցած 21½ ոսկի պահանջին գանձումը խնդրած
էր: Առաջին դատավարութեան մէջ Մադսուտ էֆ. Թօրգա-
բուրեան յայտարարած էր որ մուրհակին ստորագրութիւնը
իրն է, բայց փոխարէնը վճարած է և մուրհակը չէ առած:
Գառնիկ էֆ. ի փաստարանը, Օննիկ էֆ., չէր ընդունած որ
այդ տեսակ վճարում մը եղած ըլլայ, և դատարանը, յետ
խորհրդակցութեան, որոշած էր որ Գառնիկ էֆ. Սեպուհե-
ան երդում ընէ մուրհակին փոխարէնը ստացած չըլլալուն
համար:

Այսօր երկու կողմէ ներկայացան և դատարանին որոշ-
ման համեմատ Գառնիկ էֆ. երդում ընելով, յիշեալ գու-
մարին Մադսուտ էֆ.է գանձուիլը վճարեցաւ:

Ծովային Առեւտրական

Դատարան

6 ՍՍՊՏՆՄԱՐԵՐ

Օգոստոս 12ին Ահմէտ Աքիֆ էֆ. դատարան դիմած
մատվաճառ Օսման Նուրի էֆ է ունեցած պահանջին գան-
ձումը կամ յիշեալին սնանկացուիլը խնդրած և դատարանին
ալ ըստ այնմ վճած էր: Սեպտ. 6ին Ահմէտ Նուրի էֆ. ի
կողմէ փաստաբան Ճէվտէթ պէյ աղերսագիր մը ներկայա-
ցուց, որով սնանկութեան վերցուիլը և վարկի վերահաս-
տատումը կը խնդրէր, յայտարարելով որ փոխանորդեալը
ո՛ր և է պարտք չունի հրապարակին վրայ: Հարցուեցաւ
սէնտիքներէն ներկայ եղող Օսման Թալաթ պէյի որ պա-

տասխանեց թէ «— Արդարեւ անանկութեան ծանուցուելէն
ցայսօր ու եւ է պահանջատէր մը չէ ներկայացած, սակայն
լսեցինք որ Ալի պէյ անունով անձի մը 400 ոսկի, և ճւրիշ-
ներու ալ պարտք ունի եղեր, նրով պարտուց քննութեան
(թահիլիի տուլուն) ազդ մը ընենք: Եթէ պահանջատէր
չներկայանայ, այն ատեն տեղեկագիր մը կը ներկայացնենք
դատարանին, որ պէտք եղածը կը տնօրինէ: Ճէվտէթ պէյ
խօսք տանելով ըստ որ փոխանորդեալը և ոչ մէկու մը
պարտք չունի, մինչեւ իսկ դատաւարութեան պատճառ
տուող Ահմէտ Աքիֆ Էֆ.ի ունեցած յիսուն ոսկի պարտքը
ամբողջովին վճարած է և այլևս հարկ չի մնար պարտքի
քննութեան համար ազդարարութիւն ընել: Ներկայ էր Ահ-
մէտ Աքիֆ Էֆ. որ իր պահանջը ամբողջովին գանձած ըլ-
լալը յայտարարեց: Իսկ դատարանը, ընդ դատախազին
խնդրանքին վրայ, պարտուց քննութեան ազդին պէտք
տեսաւ:

6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Սեղանաւոր Քոսթաքի Մանթօքուլօս դատարան դիմած
և Հայկ Միքայէլեանէ ունեցած 10 ոսկի պահանջին դան-
ձումը խնդրած էր: Առաջին դատաւարութեան պահուն
Հայկ Էֆ. Միքայէլեան առարկած էր որ ինքը վաճառա-
կան չէ, դորձակատար է և Քոսթաքի Մանթօքուլօս խոս-
տացած էր անոր վաճառական ըլլալը վիաներով ապացու-
ցանել: Այս նիստին ներկայացան վիաները՝ սենեկապետ
Վէլի ազան և խանին բեռնակիրներուն ֆեսսարը՝ Պասրի
ազա և յիշեալին վաճառական ըլլալուն վկայութիւն տուին:
Յակոբ Պահրի Էֆ., Հայկ Միքայէլեանի փոխանորդը, մեր-
ժեց ընդունիլ Պասրի Ալայի վկայութիւնը, առարկելով որ
դատին առարկայ եղող 10 ոսկիին մէջ ան ալ շահ ունի:

Դատարանը խորհրդակցութիւն մը կատարելով, յայտնեց
որ այդ կէտը հանգամանք չունի վկայութիւնը անընդունելի
ընելու և միւսնոյն ատեն որոշեց որ վիաներուն թեգֆիէն⁽¹⁾
կատարուի:

(1) Յաջորդ թիւով մը «Ինչ է Թեգֆիէն»:

Եաղմայի ծանօթ վաճառականներէն Ն. և Լ. ձիզմէ-
ճեան Եղբարց Եօրտան Սիւմպիւլօղլուէ իրաւով ունեցած
290 Օսմ. սսկի պահանջը 230 սսկիի համաձայնեցուցած է Թ.
Յակոբեան և Որդի վաճառատան Տնօրէն Գ. Մոլտովաք
էՖ. : Այդ պարտքը սա կերպով ծագում առած էր. — Ե-
րեք տարի առաջ, Եօրտան Սիւմպիւլօղլու ձիզմէճեան
Եղբայրներուն Չորլուի մասնաճիւղին Տնօրէն Գ.
Բաբազեանէ ունեցած 59 սսկի անձնական պահանջին
մուրհակները ուրիշի մը կը փոխանցէ և անիկա ալ հաճոյ
կ'ընէ յիշեալ մասնաճիւղին մէջ գտնուած վաճառքը՝ ձիզ-
մէճեան Եղբարք թէև պէտք եղածը կ'ընեն ապացուցանելու
համար թէ պարտքը իրենցը չէ, իրենց պաշտօնէինն է և թէ
վաճառքին տէրը իրենք են, որով հաճոյին բարձուիլը կը
խնդրեն, սակայն դատարանը պիտեա՞նքն այդպէս կը
վճռէ : Զիզմէճեան Եղբարք այս վճիռին համար Ռոտոսդոյի
Վերաքննիչ Ատենին կը դիմեն, սակայն դեռ անկէ վճիռ
մը չստացած, ասդին Ե. Սիւմպիւլօղլուի Երաշխաւորու-
թեամբ, նախնական դատարանին անուած վճիռը իճրայի
մուլփաֆթով գործադրութեան կը դրուի և խանութին մէջ
ու հաճոյի ներքև գտնուած վաճառքը աճուրդով 45 սսկիի
կը ծախուի : Վերաքննիչ Ատենը օրինական ինչ ինչ թե-
րութիւններու պատճառաւ նախ կը մերժէ Զիզմէճեան եղ-
բայրներուն տուած աղերսագիրը, որուն համաձայն չի դըտ-
նուիր վճռաբեկ Ատենը և կը հրամայէ դատը վերաքննել :
Վերաքննութեան մէջ կը հաստատուի որ վերոյիշեալ վա-
ճառքը արդարև Զիզմէճեան Եղբարց սեփականութիւնն էր,
որուն իրական արժէքը, փորձադէտներու վկայութեան հա-
մաձայն, 110 սսկի կը գնահատուի : Ասոր վրայ բարդելով
10 սսկի դատական ծախք և 90 սսկի ալ վերսուց հատու-
ցում, դատարանը կ'որոշէ 290 սսկի գանձել միւս կողմէն,
որ Ե. Սիւմպիւլօղլուի գործադատարն էր և յանձնել Զիզ-
մէճեան Եղբարց :

Զիզմէճեան Եղբարք փոխանակ դատական գործ-
դրութիւններով գանձելու իրենց իրաւունքը, կը հաւա-
նին երկու հարիւր երեսուն սսկիով համաձայնիլ, Գ. Մոլ-
տովաք էՖ.ի առաջարկին վրայ :

Գ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Ինճիճեան էֆ. դատ բացած էր Քոթթանթի և Աթանաշ
Հանուս էֆ.է ունեցած 8 ոսկի պահանջը գանձելու համար։
Պարտականներուն փաստաբանը, եղած հարցման մը պատաս-
խանելով, ըսաւ որ մուրհակին ստորագրութիւնը իր փոխա-
նորդեալներունը չէ, այլ Միշէլ Հանուսի ստորագրութիւնը
կը կրէ։ Ինճիճեան էֆ.ի փոխանորդը յայտարարեց որ
Քոթթանթի, Աթանաշ և Միշէլ Հանուս ընկեր են և անոնց
ընկերութեան միջոցին ստորագրուած է այդ թուղթը Մի-
շէլ Հանուսի կողմէ, որ իրաւունք ունէր ի դիմաց ընկերնե-
րուն ստորագրելու։ Սակայն յետոյ չըջարեւրական մը հա-
նած են և լրագրաց միջոցաւ ծանուցած են որ ընկերու-
թիւնը լուծուած է և պարտքերը պիտի վճարեն Քոթթան-
թի և Աթանաշ Հանուս։

Հարցուեցաւ առնց փոխանորդին թէ ի՞նչ պիտի պա-
տասխանէ չըջարեւրականին և լրագրական աղբերուն համար։
Յիշեալը առարկեց թէ ընկերութիւնը առև. օրէնքին տրա-
մադրութեան համեմատ կազմուած չըլլալուն համար լուծ-
ուեցաւ։

Դատարանը, բանաւոր չգտնելով այս պատասխանը,
8 ոսկին անոնցմէ գանձելու վճիռ տուաւ։

ԴԱՍԸՆԹԱՅՔ

Գերման Առեւտրական Լեզուի

Բ. ՄԱՍ

Ա. ՀԱՏՈՒԱԾ

12.

Գերմաներէնի մէջ առի, տեսայ, գնեցի եւրն. բախու
տեղ ընդհանրապէս առած եմ, տեսած եմ, գնած եմ եւրն.

կ'ըսեն ու այս երկու բառերը խօսքին մէջ իրարմէ կ'անջա-
տեն՝ այնպէս որ մէկ բառով կ'սկսի խօսքը և միւսով կը
վերջանայ, ինչպէս. —

kaufen գնել, ich habe gekauft գնեցի

Այս քառօրեան ձեռնարկը հաշուոյն գնեցի
ich habe diese Partie für Ihre Rechnung gekauft.
ես ունիմ այս վաճառքը համար ձեր հաշուոյն գնած

liefern յանձնել, ich habe geliefert յանձնեցի
Sie haben geliefert յանձնեցիք

Այս վաճառքը մեզի շատ ուշ յանձնեցիք
Sie haben uns diese Ware zu spät geliefert
դուք ունիք մեզ այս վաճառքը շատ ուշ յանձնած

ausführen գործադրել, ausgeführt գործադրած
er hat ausgeführt գործադրեց

Մեր հրամանները ճշտիւ գործադրեց
er hat unsere Aufträge pünktlich ausgeführt
նա ունի մեր հրամանները ճշտիւ գործադրած

gründen հիմնել, ich habe gegründet հիմնեցի
wir haben gegründet հիմնեցիք

անցեալ տարի Պրուսայի մէջ մասնաճիւղ մը հիմնեցիք
Voriges Jahr haben wir in Brussa eine Filiale gegründet
անցեալ տարի ունինք մենք ի Պրուսա մէկ մասնաճիւղ հիմնած

Herr ... hat dem herrn ... etwas Wichtiges mit
Հէ՛ռ հաթ տէ՛մ հէ՛ռն էթ՝վաս վիթիթիկէս միթ
Տիար ունի տիար... ի բան մը կարեւոր հա...

zuteilen. Er bittet daher, ihm gefälligst Tag und
յո-ւայլէն է- ալիէն արհէ- ի՛մ կէֆէլի-ն ըսի ա-ն-ր
գորկելիք նա կը խնդրէ ուրեմն անկէ հաճութեամբ որ և

Stunde zu bezeichnen, wo er sich bei demselben
յի-ն-դէ ց- ալից-յի-նէն լ- Է- ղի-ն ա-ն-ր արհէլի-ն
ժամ նշանակել ուր նա ... վաճառատուն

einfinden kann. Er hofft, herr ... wird ihm seine
այ-ֆի-ն-դէն + ա-ն է-ն հոֆ-ն հէ-ն ղի-ն ի՛մ շ-ն-դէ
գտնել կրնայ նա կը յուսայ տիրար ... պիտի անոր իր

Freiheit entschuldigen

ֆր-յի-ն-դէն է-ն ղի-ն-դէլի-ն

համարձակութիւնը ներքէ

Առեւտրական Քրոնիկ

×

Առուտուրի կեանքը

Գ Ա Ի Ա Ռ Ն Ե Ր Ո Ի Մ Է Ջ

Մարգուսնեան Արսւն Ի. Գարակեօզեան կը գրէ ձեզ. —

Մանիֆաթուրայի վրայ գործառնութիւնները առ այժմ
թոյլ են, բայց կը յուսացուի որ ի մօտոյ առաջուրները
բացուին և շահաւոր գործեր ըլլան: Մարդուանի մէջ մանի-
ֆաթուրայի վրայ գործող վաճառականներն են Տեարք Իր-
բանոսեան Եղբարք, Գամպէրեան Եղբարք, Յովհաննէս
Գուրնեան, Զէօ-Լէ քճի օղլու, Փալանճի օղլու ևլն:

Ուրախութեամբ կը ծանուցանեմ որ Մարդուան ևս պի-
տի ունենայ իր Առեւտրական Սենեակը: Նախորդ շաբթու
խորհրդակցութիւններ կատարուեցան այդ Սենեակին հա-
տառութեան սլարադաներուն վրայ:

×

Սելանիկի առեւտր. նրապարակը

Սելանիկի Առեւտր. Սենեակին կողմէ հրատարակուած են հետեւեալ գիները, որոնցմով գործառնութիւններ կ'ըլլան զանազան վաճառքներու վրայ. — Ամերիկեան բամբակ 7 $\frac{1}{4}$ ղրշ., տեղական բամբակ 6 $\frac{3}{4}$, եաբաղի 8 $\frac{1}{2}$ — 9, աֆրոն 130 — 145, չոր խողակ 48 — 52 $\frac{1}{2}$, քէչի աէրիսի փոքր 22 — 27, հաւկիթ 100 հաւը 18 — 19, զինկո օխան 5 $\frac{1}{4}$, թիթեղ սնտուկը 70, պողպատ սնտուկը 8 $\frac{1}{2}$ — 96, անագ 29: Տեղական մետաքսի գործարաններուն մէջ ծախուած են թիւ 4 կակուզ, ծրարը 35, թիւ 16 կակուզ, 43—48 ղրշ.:

×

Պրուսայի մետաքսի նրապարակը

Հանրային պարտուց Վարչութեան միգանին մէջ նախորդ շաբթու ծախուած են 4386 քիլէ կէս չոր ընտիր տեսակ 60ղրշ.էն և 678 քիլո 770 կրամ չոր խողակ 36—50էն: Իսկ օտար երկիրներ արտածուած են. —

քիլո	կրամ		օխան	ղրշ
10,879	910	Ֆիլաթիւր	»	240—245
6,285	—	քամչի պաշը	»	40
3,275	400	թավա տիպի	»	10
6,028	200	ծակ խողակ	»	36

×

Թրանզիթի վաճառականութիւնը

Տրապզոնի և Էրզրումի ճամբով Պարսկաստանի հետ Թրանզիթի վաճառականութեան վիճակը. —

Պատրաստ	4756	հակ
Մանիֆաթուրա	253	»
Զանազան ապրանքներ	469	»
	5478	հակ
Էրզրումի ճամբով զրկուած	105	»
	5373	հակ

Փոխադրութեան վարձք. — Հակ, իւրաքանչիւր կենդիւնարը (210 քիլո) 27 $\frac{1}{2}$ ղրան, սնտուկ՝ 330 ղրան:

×

Արտածութիւն

Այս շարժու ծախուեցաւ **100** սնտուկ ափիօն, զոր
գնեցին Տեարք՝

Հօլշդայն եւ Ընկ. 36 սնտուկ, Գարահիսար, Զիլէ ևն. 120-128 130

Իմսըն եւ Ընկ. 6 » Պօլսփատին 116

Նախմուրա 1 » Իւրիւկու 130

Վիթալ եւ Ընկ. 49 » Կէյվէ, Պալլըքէօր ևլն. 118-123, 128-132

Ն. Վարդերեան 8 » Ամսօրա, Հաճիքէօյ 139-146

100 սնտուկ

Հրապարակը հաստատ է: Անցած տարի 940 սնտուկ ե-
կած էր, մինչ այս տարի 2430 սնտուկ եղած են ժամանում-
ները:

Ծախուեցաւ նաև **1887** հակ քիֆթիկ, զոր գնեցին
Տեարք՝

Արսէն եւ Ընկ. 160 հակ, Նալլըխան 19.15

Կեդրօլ 71 » Սիվրիհիսար 18.20

Գասապեան Եղբ. 60 » Քապա ևլն. 10 — 14

Ա. Գասապեան 10 » Էփիլէհի (Եալլը) 16.20

Ուիթիլ եւ Ընկ. 1292 » Եօզլատ, Սիվրիհիսար 19 — 19.15

Իմսըն եւ Ընկ. 294 » Քապա ևլն, 10 — 11

Կսաւաս, վալոն յանձնելի, 53 — 53½ փր.:

Քեյի սեփիսի, 27 ½ — 28, ընտիր, մաքուր ապրանք՝

29 — 30 շրշ.:

Եաքաղը, 7½ — 7⅝ շրշ.:

Բաւքալ. — Հրապարակը հաստատ է և գիները բարձ-
րանալու հակամիտութիւն ունին Ատանայի տեսակին օխան
կարծէ 6½ և Հալէպինը 5⅝ շրշ.:

Ճեհրիի վրայ գործ չեղաւ, Զիլէի, Թօքատի և Զօրումի
տեսակը կարծէ օխան 5 — 5¼ շրշ.:

Կս ղիւն. — Շատ կարեւոր վաճառումներ եղան: Տրա-

պզոնի և Կիրասոնի տեսակներուն կենդինարը կ'արժէ 465 — 468 զրուշ, և սիվրի ըսուած տեսակը՝ 455 — 460 զրուշ:

Խոզկադին. — Գործ չեղաւ: Էարէմիաի տեսակին կենդինարը կ'արժէ 52 զրուշ, և Տարտանէլի տեսակինը 60 զրուշ:

Կ. Պոլիս, 9 Սեպտ.

Սակարաններու մէջ

Անցեալ եօթնեկին մէջ փոքր բարձրացումներէ յետոյ, ամէն կարեւոր արժեթուղթերու գինները կոտրեցան: Այս իրողութիւնը կը վերագրուի դրամի նուազութեան և տոկոսի սակին բարձրացման, որոնք կը թելադրեն կարեւոր դրամատէրները ծախել իրենց հաստատուն սակայն նուազ արդիւնաբեր թուղթերը և անոնց փոխարժէքը աւելի չահաւոր գործառնութիւններու յատկացնել: Այս պատճառաւ Անգլիական Քոնսոլիտը, Ֆրանսական Ռանթը, Օսմանեան Միացեալը, ինչպէս նաև այս կարգի հաստատուն արժեթուղթերու գինները կոտրեցան: Բարիդի սակարանին մէջ Փրանս. Ռանթին գինն էր 96.42էն 96.70, Օսմանեան Միացեալինը 94.25էն 94.52: Լոնտոնի սակարանին մէջ անգլ. Քոնսոլիտին գինն էր 86.37էն 86.50:

*** Վարկի թուղթերուն մէջ ամէնէն աւելի բարձրացողը Պանք Օթօմանի թուղթերն էին: Այս պարագան կը վերագրուի Նիւ Եօք Հեռալտի սալուրին թէ այս տարի Օսմ. Պանքան 22 Փր. շահաբաժին պիտի տայ, անցեալ տարուինէ 2 Փրանք աւելի: Վերջին գինն է 673 Փր.: Բազմատարար Պանք տը Ֆրանսի թուղթերն ալ բարձրացում մը ունեցան, Վերջին գինն էր 3915 Փր.: Այս շարքու Պանք տը Ֆրանսի շահն էր 465,000 Փր. և ծախքը 30,000 Փր. միայն:

*** Հանգային թուղթերուն մէջ նշանակելի փոփոխութիւններ չեղան: Ոսկեհանքի թուղթերը բաւական կոտրեցին, իսկ Մէքսիկոյ հրատարակեց պղինձ մետաղին հրապարակներու վրայ դառնուած քանակութեան մասին չըջարեբական մը, որ կրնար այս մետաղի թուղթերուն վրայ նպաս-

տաւոր ազդեցութիւն մը ընել, եթէ առանց տոոր իսկ՝ ա-
նոնք ամենաբարձր գիներու հասած չըլլային: Ռիօ—Թին-
թոյի գինն է 1800 Փր.: Ուրիշ հանքային թուղթեր անց-
եալ եօթնեկին իրենց գիներէն փոփոխութիւն մը կրած
չեն: Կապարին գինը բարձրացաւ — 19 անգոյ, ոսկի — ու
այս պատճառաւ հելլէն Լաւրիոմի թուղթերը մինչեւ 70
Փր.ի ելան: Պալիարի գինն է 688/690 Փր.:

* * Ճարտարային քուղքերուն մէջ նշանակելի բարձրա-
ցում մը ունեցան ռուսական ճարտարային թուղթերը և
մասնաւորաբար Հարթման մեքենաներունը, որոնք մինչեւ
850 Փր. բարձրացան, թէև քիչ յետոյ 835ի՝ իջան: Միև-
նոյն համեմատութեամբ բարձրացան Թուլայի ռուսական
արծեթուղթերը:

* * Լոնտոնէ կը գրեն որ Պանք տը Ֆրանսի՝ Անգլիոյ
Պանքային երեք միլիոն ոսկիի օգնութիւն մը ընելու լուրը
բաւական ոգեւորութիւն պատճառած է Լոնտոնի սակարա-
նին մէջ:

Ղալաթիոյ սակարանին մեջ անցեալ եօթնեկին գիներն
էին Օսմ. Միացեալ 102.16—30: Բուս. երկաթ. 143½ — 144:

Դրամական հրապարակը

Դրամական հրապարակը կը շարունակէ իր աննպաստ
ընթացքը և անոր պատճառներուն մէջ առաջին տեղը կը
գրաւէ Ամերիկայի դրամական պէտքը: Նիւ Եօրքէ կը գըր-
ուի թէ Պանքաներու հրատարակած վերջին տեղեկագիրէն
կը տեսնուէր որ անոնց պահեստի գումարը 6,517,000 տո-
լար նուազած է: Վիճակագիրներ կը հաստատեն թէ դրա-
մական այսքան տոլար կացութիւն մը գրէթ է անօրինակ է
և նմանը դանելու համար մինչեւ քառասուն տարի առաջ-
ները երթալու է: Լոնտոնի պանքային տոկոսին սակը 4 ½
բարձրանալը ծանօթ է, սակայն այս սակը պէտք է ան-
սանական համարել, քանի որ Պանքան մտադիր է իր սո-
վորական յաճախորդներուն հետ միայն այդ սակով գործել,
իսկ ½ — ¼ և ալ աւելի պահանջել ուրիշ թուղթերու,

Համար: Եռամսեայ թուղթերուն հրապարակի վրայ միջին սակն է $4\frac{3}{8}$ — $4\frac{1}{2}$, իսկ ամերիկեան թուղթերուն համար մինչեւ $4\frac{7}{8}$:

Բամբակի հրապարակը

Բամբակ պատաս	22 Սեպտ.	5, 23
	24 »	5, 22
	25 »	5, 22

Մանածի գիները

Եւէտի Գուլէ վաթէր Ն⁰, 4ին գինն է 31 շրշ. ոսկեդրամ
Միւս ապրանքներու գիներուն վրայ բնաւ փոփոխու-
թիւն չկայ:

Մետաղներու հրապարակը

Բարիգի սակարանին մէջ

100 քիլոյի և ֆր ի հաշուով

	13 Սեպտ.	20 Սեպտ.
Պղինձ	226	226,50
Անագ	491	489
Կապար	51	52,50
Զինկո	73	73,75
Արծաթ (քիլոն)	116,50	115

×

Լոնսոնի Սակարանին մէջ

Թօնոյի (1010 քիլո 48) և սղերլինի հաշուով

Պղինձ (անմիջ. յանձ.)	86 ^{5 8}	86 ^{1.8}
» (3 ամիսէն)	86 ^{1.2}	88 ^{1.8}
Անագ (անմիջ.)	185	184
» (3 ամիսէն)	183 ^{1.2}	182 ^{1.2}
Զինկո (անմիջ.)	27 ^{1.2}	27 ^{5.4}
Կապար (անգլ.)	18 ^{1.2}	18 ^{5.4}
» (սպան.)	17 ^{18.9}	18 ¹⁰
Արծաթ, ունկին	31 ^{5.8}	31 ^{1.2}

Գերմանական Պանֆային գեղչի սակը

Գերմանիոյ կայսերական պանքան զեղչի սակը $4\frac{1}{2}$ էն 50/0 ի բարձրացուց : Ինչպէս սովորաբար ամէն աշնան սկիզբները կը պատահի, քանի մը շաբաթէ ի վեր Գերմանիոյ դրամական հրապարակներու վրայ անձկութիւն մը կը զգացուէր, այս տարի սակայն ամէն տարիէ տուելի դրամի նեղութիւն կար սա՛ երեք պատճառներով : Ա. Գերման ճարտարագործ ընկերութիւններուն իրենց դրամագլուխը աւելցնելու նպատակաւ դրամի խնդրանքը, Բ. Նոր հրապարակ հանուած դանձատումները և Գ. Ռուսիոյ հաշոյն աւանդ դրուած ոսկիներուն ետ ուզուիլը : Հետեւաբար պանքային իր զեղչի սակը $1\frac{1}{2}$ 0/0 բարձրացնելը ո՛չ միայն անակնկալ մը չեղաւ, այլ շատեր դարմանք կը յայտնեն մէկէն 10/0 չբարձրացուելուն : Արդէն անցեալ տարի, 11 Սեպտ.ին 30/0 էն 4 ի բարձրացաւ և 3 Հոկտեմբերին 5 ի :

Նիւ Եօքի վրամական ճրապարակը

Ամերիկայի դրամական այժմու նեղ կացութիւնը նըպատաւոր ու աննպաստ մեկնութիւններու տեղի տուած է : Յուեաներ, որոնք մեծ թիւ մը կը կազմեն, կ'ըսեն որ դրամի այս անձկութիւնը վերջ ի վերջոյ պիտի ազդէ հըրապարակին միւս նիւթերու գիններուն վրայ, որոնք արդէն մասամբ արուեստակեալ արժէք մը ունին : «այսպէս» հրապարակին վրայ ընդհանուր թուրութիւն մը պիտի տիրէ : Ասոր հակառակ լաւատեսներ կ'ըսեն թէ իրաւ է որ դրամի մեծ պէտք կայ, սակայն մինչեւ հիմա խնդրուած դրամը, 35 — 40 միլիոն տոլարի ոսկի, առանց դժուարութեան հայթայթուած է Եւրոպայէ ու Աւստրալիայէ : Մնաց որ, կ'ըսեն, Ամերիկա տարին 90 միլիոն տոլարի ոսկի մետաղ կ'արտադրէ, որ ամիսը $7\frac{1}{2}$ միլիոն տոլարի ոսկի ըսել է : Եթէ այս պարագան հաշուի առնուի, դրամի նեղութեան համար իրար անցնելու պատճառ մը չի մնար :

Ներածութիւն

Երկու շարթուան մէջ հետեւեալ տեսակով եւ քանակութեամբ ապրանքներ եկած են Պոլսոյ վաճառականներուն .—

Մ. եւ Գ. Շաւսանճեան	47	հօկ տշմ. պամմա, վիշի, եւլ.
Մանաս Բեիզեան եւ Ընկ.	58	» քասարլը, պամմա, եւն.
Գ. Թօփաշեան	54	» » » »
Դառնիկ Սեպուհեան	48	» վլուր, բազէն, քանավ.
Դրիգոր Յակոբեան	38	» պամմա, ամբքն, տիմի
Օննիկ Միհրան	32	» պամմա
Դասարճեան եւ Ընկ.	30	» տօքումա, պամմա, եւն.
Յ. Գազազեան եւ Ընկ.	35	» վլուր, պամմա
Դ. Ճեվահիրճեան	29	» բանթալօնցու, տօքումա
Կ. Ներպէկեան	38	» քասարլը, պամմա
Բ. Մնճիկեան	47	» ամերիքան
Սեմերճեան — Տոսեան	48	» ամերիքան, թիւլպէնտ
Ռ. Լ. Սեմերճեան	22	» վլուր, բրդեղէն
Մազուն Յակոբեան	38	» մանած, տիմի, եազմա
Թիրեաթեան Կեփրեկեան	15	» պամմա, վլուր
Սեյիմ զաւէ Էմին Կփ.	18	» քասարլը, պամմա
Սքանդողլուեան Թերճիւման	12	» վլուր, տօքումա
Տ. Մ. Պաշրաեան	24	» վլուր
Ս. Հաճօքուջօ	76	» մանած
Ա. Մանուկեան	68	» »
Երամեան Եղբարք	24	» վլուր
Սեդրակ Տիսիզեան	25	» » պամմա, շալ, եւն.
Յ. եւ Մ. Սքանդողլեան	32	» ամերիքան
Գ. Էփրեմեան	28	» »

ՊՈԼՍՈՅ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍԸ

Սեպտ. 22էն (Ը. Ե.) մինչեւ Հոկ. 6 հետեւեալ առեւտր. շաբաթները եկած են կամ կ'ապաստին Պոլսոյ նաւահանգիստը.

Հիւլէ ի Ռիթօի Աղեքօ 2 Հոկտմ. Ռիթօի Քառնաֆ 6 Հոկտ. Մէսսժէօի Պաղսս 24 Ս., Բոնիփե 30 Ս., ՏօՅԶԷ Լէվսէթի Վեկուսե 22 Ս., Իմպրոս 23 Ս., Նախսո 28 Ս., Յէլօթիօ Ռիթօի Յալիմիան 26 Ս., Սիւսթ. ԼօՅՏի Բօլլուչե 27 Ս., Թեպե 28 Ս., Բարինթիա 1 Հոկտ. :

Արտօնատէր Հ. Ս. Խ. ԻթիմէնՍէն | Տպագր. Ն. Պէրդէրեմէն Եի Ռիթի

ՄՐՄԱԵԱՆ-ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

Գուգու օղլու Զարչի, Զմիւռնիս

Տեղական եւ Կ. Պոլսոյ ամէն տեսակ եւ ընտիր եազմա, չէմպէր, էօրթիւ, բանուած եւ պարզ, զապա չէմպէր եւլն:

Գիներու խիստ աժանութիւն եւ Պոլսէ կամ գաւառներէ եղած յանձնարարութեանց իրական հոգածութիւն:

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՅՈՂՆԵՐՈՒՆ մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Ամսթելի հռչակաւոր գարեջուրին վրայ, որ իր ընտիր յատկութիւններուն համար կը գործածուի բոլոր առաջնակարգ պանդոկներու, ճաշարաններու եւ բերայի փափկաճաշակ ընտանիքներու մէջ: Փորձեցէք եւ շարունակ պիտի գործածէք Ամսթելի ընտիր գարեջուրը:

BIÈRE AMSTEL

Ամսթելի Գարեջուր

ԴՈՐԾԱՊԱՆ ԵՍԵՄԵՐԵՏԱՄ (ՀՈՒԱՆՏԱ)

Միմիայն ընտիր գարիէ և հմուլէ (houblon) չինուած այս առաջնակարգ գարեջուրը անուանի բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած է իր սնուցանող, կազդուրիչ և զովաքնող հանգամանքներուն պատճառաւ:

ԾԱՆ.— Ամսթելի գարեջուրը Պոլիս կը ներածուի միմիայն շիշերով: Կան գարեջուրներ, որ տակառով ալ կը բերուին եւ հոս շիշերու մէջ լեցուելով կը ծախուին իբրեւ նամարիս (original): Այսպիսի խառնախեղ գարեջուրներէ չխաբուելու համար կը խնդրուի ուշադրութիւն րնել վերեւ տեսնուած մանրային

Կը գտնուի խիւսկները, մեծ ճաշարանները, օրէկները եւ մեծ նկարապահաններու տոլ ու դեղարաններու մէջ:

Կեդրոնատեղի՝ Կ. ՊՈԼԻՍ, ՖԻՏԳԼԵԱՆ ԽԱՆ

Dépôt général, Foundouklian Han, Stamboul

Շրջաբերական

Ի վաղուց անտի Կ. Յ. ԵՒ Յ. ԹԵԼԼԵԱՆՆ անուան տակ
Կեսարիա, Գոնեա—էրէյլի եւ վերջերս ալ Մայրաքաղաքս
հաստատուած մեր առեւտր. տուններու գործառնութեանց
մէջ հասցէի շփոթութեան տեղի չտալու համար այսուհետեւ
որոշած եւք

Կ. Յ. ԵՒ Յ. ԹԵԼԼԵԱՆՆ

անուան տակ շարունակել: Ուստի կը խնդրենք որ հաճիք
նկատի առնել մեր նոր ստորագրութիւնը:

Կ. Յ. ԵՒ Յ. ԹԵԼԼԵԱՆՆ

14 Սեպտ. 1906

Կ. Պոլիս

Դարեհ Սահակեան

Վ.Ս.ՃԱՌԱՍՏՈՒՆ ԽԱՎԼՈՒՄ, ՄԵՏԱՆՍԵՎԷՆ ԱՊՐԱՆԱՅ

Պրուսա, Թիմուր Դարու 2արդի զուխ, Թիւ 192

Վաճառում մեծ եւ փոքր քանակութեամբ. — Անմրցելի զին
— Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշտութեամբ եւ
արագութեամբ

20—8

Օ ԲՈՒՅՈՒՆ

Մեքենական առաջնակարգ Գործատուն

Լուացքի, արդուկի, փոխի

97. ԲԵՐԱ ԷԿՕՐԹՆՈՒ ԱՂԶԸ ԳՈՒՄԱՐԱՐԱՆԸ ԵՕԳՈՒՇ 97.

Օ ԲՈՒՅՈՒՆ Գործատունը կ'ստանձնէ ամէն տեսակ ճեր-
մակեղէնի լուացք, արդուկ եւ քօլա, նշանաբան ունենալով՝

Մաքրութիւն

ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

Ճշտապահութիւն

17—24

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ Ճիհան գրատան Բեսիմի Բաւուր
Օսմանի Բաւարանին վեցերորդ ֆօրման

ԲԻԲԼԱԿՆ

Շ Ա Ւ Ա Ռ Ա Ռ Ե Ր Ր

«PURAGN»

REVUE ARMENIENNE

Bab-Ali Djaddressi, N°. 38

Թիւ 35

23 Ս Ե Պ Տ Ե Մ.

1906

«يوراكن»

ارمنيجه غزنه سق
باب عالی جاده سنده؛ نومرو 38

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ն Ե Ր

Տարեկան բաժնեզին, կանխիկ 42. 60
վեցամսեայ » » 30
եռամսեայ » » 15
Միամսեայ » » 5
Ծանուցումներ կ'ընդունուին դիւ-
րամատչելի պայմաններով

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ն Ե Ր

Տարեկան բաժնեզինը կանխիկ վը-
ճարողը կ'ստանայ
1. — Հինգ հատոր Մեհեւե
2. — Հարիւր այցաբարտ
3. — Ծանուցումի մը իրաւունք
2 բաժանողը գտնողին է+0 ԴԵ Բ-Ի մը

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՏԱՐԵԿԱՐԶ ԾՆԵԳԵԱՆ ՎԵՃ. ԿԱՅՍԵՐ

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԼՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Banque Générale
Françaiseի կողմէ

2ԱՆԿՐԻԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ Առեւտրական զարգացման
տեսակէտով [Նամակ մեր մասնաւոր թղթակցէն]

ԻՆՉ Է (ԹԷՋԻՅԵ)Ն

ՊՈՆԳԱՅԻ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ . — Վարկի
Տեսակները

ԴԱՏԱԿԱՆ ԴԲՈՆԻԿ . — Առեւտրական Բ. դատարանին
առջեւ տեսնուած դատեր:

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԷՆ ԱՌԵՐՏՐԱԿԱՆ ԼԵՃՈՒ

ԱՌԵՐՏՐԱԿԱՆ ԴԲՈՆԻԿ . — Կարեւոր հարցում մը . —
Կերպասի հրապարակը . — Բուրդին խնդրանքը . — Արտա-
ծուծիւն . — Թրանզիդի վաճառականութիւնը . — Պոլսոյ
նաւահանգիստը

միւս 40 շաբաթ

40 շաբաթ միւս

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ
ՌԻՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Համար 65

Վ Ա Ի Ե Ր Ա Գ Ի Ր

ՌԻՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Մեծեղի առաջին հատորոյ զՀայ թարգմանութիւնս
Նիկողայոս էֆ. Թովմայեանի, յաղագս ճշգրտեան և հա-
րադատութեան իմաստից ընդ իսկականին, ըստ վկայութեան
ձեռնհաս քննչաց, վաւերացուցանելով յանձն առնելով զու-
սումն սորին մերաջնէից առ հասարակ, մանաւանդ ի քարձ-
րագոյն վարժարանս, առ ի անդստին ի մատաղ տիոց տար-
րացուցանել ի միտս մանկուոյ զողի, զսկզբունս և զհանգա-
մանս օրինաց որովք վարիմք:

Կ Ն Ի Ք

Ուսումն. Խորհրդոյ

Մեծեղի հայերէն թարգմանութիւնը (5 հատոր), որմէ
սակաւաթիւ օրինակներ միայն մնացած են, կը ծախուի 30
դրշի վերջնական գնով:

Բիւրակնի տարեկան բաժնեգինը կանխիկ վճարողները
իբր նուէր կ'ստանան այս օգտակար գիրքը, բոսդի ծախքը
միայն զրկելով:

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ԿՈՒՋՈՒԻ

Հօնկրուագ ապահովագրական ընկերութեան ընդհ. Ա-
րեւելքի Տնօրէնութիւնը որոշած է իր պաշտօնէից թուոյն
վրայ ուրիշներ ևս աւելցնել

Խիստ նպաստաւոր պայմաններով

• Եւ գոհացուցիչ ամսականներով

Արդ, ըստ բաւականին Ֆրանսերէն լեզուի հմուտ ինչ-
պէս նաև իրենց պատուաւորութիւնը հաստատելու վիճակին
մէջ եղող այն անձերը, որոնք կը փափաքին պաշտօն մը
ստանձնել սոյն ընկերութեան մէջ, թող դիմեն ամէն օր,
կէս օրէ ետք ժամը 2—4 (Ը. Ե.), վերոյիշեալ ընկերութեան
Թուրքիոյ գործակալութեան տեսուչ Տիար Ս. Քասիֆ Ֆե-
ճեանի, Պոլիս Գինճանճըլար, Մահմուտիէ խան: